

**TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BİLİM İNSANI
DESTEK PROGRAMLARI BAŞKANLIĞI TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN
PROGRAMLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından bilim insanlarının, araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmelerine, öğrenim sırasında ve öğrenim sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençlerin izlenerek onların yetiştirme ve gelişmelerine yardım etmek ve girişimciliği desteklemek amacıyla yürütülecek programların; başvuru, değerlendirme, kabul, izleme ve sonuçlandırma süreçlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen programları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 2 nci maddesi ile 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Araştırmacı: Yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarımı veya oluşturulması ve yönetilmesi süreçlerinde yer alan ilgili bilim ve/veya teknoloji alanında gerekli uzmanlığa sahip kişiyi,
- b) AYEK: TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,
- c) Başkanlık: TÜBİTAK Başkanlığını,
- ç) BİDEB: Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığını,
- d) Bilim insanı: Bilimsel yöntemler kullanarak bilgiye ulaşmaya çalışan kişiyi,
- e) Burs: Lise, ön lisans, lisans ve/veya lisansüstü düzeyinde öğrenim gören ve özel kural ve ilkelere uyularak belirlenmiş öğrenciler ile en az lisans derecesine sahip araştırmacılara, yurt içinde ve/veya yurt dışında yaşam ve/veya öğrenim giderlerini karşılamak amacıyla Yönetim Kurulunca belirlenen miktarda ve süreyle yapılan aylık ödemeyi,
- f) Bursiyer: Yurt içinde ve/veya yurt dışında TÜBİTAK’tan burs alan, öğrenim sırasında ve öğrenim sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençler, lisans veya lisansüstü öğrenciler, doktora sonrası araştırma burslarından faydalanan araştırmacılar ile tatbikat amacıyla projede yer alan öğrenci ve araştırmacıları,
- g) Çağrı duyurusu: Çağrı konusu, kapsamı, başvuru koşulları, süresi, destek miktarı ve çağrı takvimi ile çağrıya özel hususları tanımlayan ilan metnini ve eklerini,
- ğ) Destek: Bu Yönetmelik kapsamında;
 - 1) Öğrenim sırasında ve öğrenim sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençlerin, lisans ve lisansüstü öğrencilerin, girişimcilerin, lisansüstü öğrenimlerini tamamlamış bilim insanlarının ve araştırmacıların yurt içinde ve/veya yurt dışında düzenlenen etkinliklere/yarışmalara katılmalarını sağlamak amacıyla TÜBİTAK tarafından verilen maddi desteği,
 - 2) Lisans ve lisansüstü öğrencileri ile en az lisans derecesine sahip bilim insanı ve araştırmacıların araştırma projesi giderlerini karşılamak üzere verilen maddi desteği,
 - 3) Yurt içinde ve/veya yurt dışında etkinlikler/yarışmalar düzenlenip yürütülmesi amacıyla kişilere veya kurum/kuruluşlara TÜBİTAK tarafından verilen maddi desteği,
 - 4) Bilim insanı, araştırmacı ve girişimci yetiştirilmesi amacıyla proje kapsamında kurum/kuruluşlara TÜBİTAK tarafından verilen maddi desteği,
 - 5) Lisans ve lisansüstü öğrenciler ile en az lisans derecesine sahip bilim insanı ve araştırmacılara bursiyerlikleri kapsamında barınma, beslenme, sağlık gibi yaşam gideri, yol ve benzeri giderler için verilen maddi desteği,
 - 6) TÜBİTAK tarafından veya TÜBİTAK ile işbirliği içerisinde düzenlenen yarışma/etkinlikler ile ulusal ve uluslararası bilim olimpiyatları ve proje yarışmalarında derece alanlara ve rehber öğretmenlerine TÜBİTAK tarafından verilen para, madalya, başarı belgesi, kitap, plaket ve benzeri ödülleri,
 - h) ENDEK: TÜBİTAK Endüstriyel Etik Kurulunu,
 - ı) Etkinlik: İlgililere belirli bir konuda bilgi, beceri ve davranış kazandırmak amacıyla düzenlenen bilimsel kurs ve seminerler ile bilimsel araştırmaların sunulduğu; katılımcıların karşılıklı olarak bilgi alışverişinde bulunduğu kongre, sempozyum, çalıştay, kolokyum ve benzeri etkinlikleri,
 - i) Grup: BİDEB’in sorumlu olduğu bilimsel ve teknolojik alanlardaki araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetlerini teşvik edecek ve destekleyecek sistemleri geliştirmek ve uygulamak üzere kurulan birimleri,
 - j) Grup yürütme kurulu (GYK): Grup faaliyetleri ile ilgili konularda görüş, öneri ve karar veren bilim insanı destek gruplarına ait yürütme kurulunu,
 - k) Kanun ve Kararname: 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesini,
 - l) Kurum hissesi: Destek verilen kurum/kuruluşun imkânlarından faydalanılması karşılığı TÜBİTAK tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda hesaplanarak destek bütçesine eklenen tutarı,
 - m) Kurum/kuruluş: Üniversiteler, araştırma kurumları ve fonları, kamu kurum ve kuruluşları ile sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olan Türkiye’de yerleşik işletmeleri,
 - n) Program: Kanun ve Kararnamede belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla usulüne uygun olarak düzenlenip yürütülen bursları veya proje, etkinlik, yarışma desteklerini,
 - o) Proje: Bir ürün, süreç, hizmet geliştirmek ya da sonuç elde etmek için üstlenilmiş, başarı ölçütleri ve hedefleri tanımlanmış, belirli bir zaman aralığında ve belirli miktarda kaynakla gerçekleştirilen faaliyetler bütünü,
 - ö) Proje teşvik ikramiyesi: Desteklenen projelerde, proje süresiyle sınırlı olmak kaydıyla, proje kapsamında ve projeye ilişkin hizmetlerde görev alan kamu kurum veya kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında bulunanlara, kadro veya pozisyonlarına bağlı olarak bir ayda ödenmekte olan tutarın % 75’ini geçmemek kaydıyla ve Yönetim Kurulunca belirlenen esaslara göre proje sözleşmesinde belirlenerek ödenen tutarları,
 - p) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,
 - r) Yarışma: Farklı eğitim ve gelişim düzeylerindeki öğrenciler ile bilim insanları/araştırmacılar arasında bilgi, beceri, proje veya ürün bazında düzenlenen bilimsel ve teknolojik etkinlikleri ve bilim olimpiyatlarını,
 - s) Yönetim Kurulu: TÜBİTAK Yönetim Kurulunu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Burs ve Destek Süreçleri

Programların başlatılması

MADDE 5 –(1) BİDEB bünyesinde verilecek burs ve destekler programlar aracılığıyla yürütülür. Programlar, Yönetim Kurulu kararıyla başlatılır. Programların amacı ve kapsamı ile yılı bütçe imkânları çerçevesinde verilecek burs ve destek türleri ile üst limitleri Yönetim Kurulu kararında belirtilir.

Çağrı duyurusu ve başvuru

MADDE 6 –(1) Programların başvuru dönemleri, koşulları, süresi ve değerlendirme yöntemi çağrı duyurusunda belirtilir. Başvurular dönemsel veya herhangi bir zaman kısıtlaması olmadan alınabilir. Başvurular çağrı duyurusunda belirtilen kural ve usullere uygun olarak elektronik ortamda ve/veya basılı olarak alınır.

Değerlendirme ve destek kararı

MADDE 7 –(1) Başvurular, TÜBİTAK tarafından belirlenen kurallara uygun olarak çağrı duyurusunda ilan edilen değerlendirme sürecinden geçirilir. TÜBİTAK gerekli gördüğü hallerde başvuruların değerlendirilmesinde, konusunda uzman kişileri görevlendirir; kurum veya kuruluşlardan yardım alır. Başvuruların değerlendirilmesi, Yönetim Kurulunca düzenlenen çerçevede TÜBİTAK tarafından belirlenen süreçlere uygun olarak yapılır. Değerlendirme süreçleri sonrasında destek kararı GYK'nın önerisi üzerine Başkanlık onayı ile verilir.

Sözleşme ve taahhütnameler

MADDE 8 – (1) Bir kurum/kuruluş bünyesinde yürütülecek olan burs veya desteklere ilişkin sözleşmeler; TÜBİTAK tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde desteklenen kişi/kurum/kuruluş ile TÜBİTAK arasında imzalanır.

(2) Kurum/kuruluşlar ile ilişkilendirilmeksizin gerçek kişilere verilen şahsi burs veya destekler için kişilere, TÜBİTAK tarafından belirlenen yükümlülükleri uyacaklarını belirten taahhütname imzalatılır.

İzleme

MADDE 9 –(1) Verilen burs veya desteklerin program amaçlarına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği TÜBİTAK tarafından belirlenen kurallara göre ilgili grup tarafından izlenir. Grup, gerek gördüğü takdirde, burs veya desteğin bilimsel, teknik, idari ve mali açılarından incelenmesi amacıyla belirleyeceği kişi/kişileri yerinde inceleme için görevlendirebilir.

Burs veya desteklerin sonuçlandırılması

MADDE 10 –(1) Yönetim Kurulunca belirlenen amaçlara ve kurallara uygun olarak yürütülüp başarı ile tamamlandığı TÜBİTAK tarafından uygun bulunan burs veya desteklerin sonuçlandırma işlemlerine ilişkin hususlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Durdurulan veya kapatılan programlar

MADDE 11 – (1) Programların durdurulması veya kapatılması Yönetim Kurulu kararıyla gerçekleştirilir.

(2) Durdurulan veya kapatılan bir program kapsamında desteklenen veya desteklenmeye hak kazananların işlemleri, burs veya desteğe hak kazanılan tarihte yürürlükte bulunan program mevzuatına göre yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Durdurma, Yürürlükten Kaldırma ve İptal

Durdurma, yürürlükten kaldırma ve iptal

MADDE 12 – (1) Proje desteklerinde durdurma, yürürlükten kaldırma ve iptale ilişkin esaslar şunlardır:

a) Sözleşmede belirtilen tarihlerde, kabul edilebilir mazeret bildirmeksizin gelişme raporları gönderilmeyen projeler, inceleme sonucunda öngörülen amaç ve çalışma programına uygun biçimde yürütülmediği anlaşılan projeler, mücbir sebeplerle yürütülmeleri geçici olarak olanaksız hale gelen projeler, desteklenen kişi/kurum/kuruluşun başvurusu üzerine veya grubun gerek görmesi halinde GYK kararı ile durdurulur.

b) Mücbir sebeplerle yürütülmelerinin olanaksız hale geldiği değerlendirilen projeler GYK önerisi ve Başkanlık kararı ile yürürlükten kaldırılır.

c) Proje taraflarının kusurları veya ihmalleri nedeniyle olumsuzluk saptanan ve yürütülemeyeceği anlaşılan projeler ile etik ve/veya gizliliğe aykırı davranışların gerçekleştiği tespit edilen projeler GYK önerisi ve Yönetim Kurulu kararı ile iptal edilir.

(2) Proje desteği dışındaki diğer destek ve burs programlarında durdurma, yürürlükten kaldırma ve iptale ilişkin hususlar şunlardır:

a) Proje desteği dışındaki diğer destek ve burs programlarında, sözleşme ve/veya taahhütname hükümlerine aykırı davranılması ve/veya desteğin öngörülen amaç ve hedeflere uygun biçimde yürütülmediğinin tespiti durumunda burs veya destek GYK kararı ile durdurulur, GYK önerisi ve Başkanlık kararı ile yürürlükten kaldırılır veya iptal edilir. Burslarda yürürlükten kaldırma, bursun kesilmesi şeklinde uygulanır.

(3) Durdurma, yürürlükten kaldırma veya iptal durumunda verilen burs veya desteklerin iade süreçlerine ilişkin hususlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler

Mali hükümler

MADDE 13 –(1) Burs ve destek bütçeleri Yönetim Kurulu tarafından onaylanan üst limitleri aşmamak kaydıyla GYK tarafından belirlenir. Bütçelerde, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen hususlar çerçevesinde değişiklik yapılabilir.

(2) Burs veya destek programları kapsamında, genel olarak aşağıdaki harcama ve gider kalemleri desteklenebilir:

a) Personel giderleri,

b) Malzeme ve sarf giderleri,

c) Seyahat giderleri,

ç) Hizmet alımları,

d) Burslar ve harçlıklar,

e) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,

f) Proje teşvik ikramiyesi,

g) Kurum hissesi.

(3) Yukarıda belirtilenlere ek olarak, burs veya destek programına özgü farklı harcama ve giderlerin desteklendiği durumlarda, bunlara ilişkin hususlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(4) Programlar kapsamında belirlenen üst limitler dâhilinde ödemeler peşin veya geriye dönük olarak farklı dönemlerde gerçekleştirilebilir. Yapılacak ödeme miktarlarına ilişkin hususlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(5) Bu Yönetmelik kapsamında Başkanlığın uygun göreceği desteklere ilişkin tutarlar TÜBİTAK bütçesine gider kaydedilmek suretiyle, desteğin yürütüleceği kurum ve kuruluşların bütçesine gelir kaydedilmeksizin açılacak özel hesaplara aktararak izlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer kurumlarla işbirliği

MADDE 14 –(1) BİDEB, yürütülen programlar kapsamında, Başkanlığın yazılı onayı ile diğer ulusal/uluslararası kurum/kuruluşlarla işbirliği yapabilir.

Fikrî ve sınaî mülkiyet hakları

MADDE 15 –(1) Bu Yönetmelik kapsamında verilen burs ve desteklerin yürütülmesi aşamasında veya gerçekleştirilmesi sonucunda, ortaya çıkan/çıkması muhtemel fikrî ve sınaî mülkiyete konu olabilecek buluş (patent, faydalı model ve benzeri), tasarım, eser, entegre devre topoğrafyaları ve teknik bilgi gibi fikrî ve sınaî ürünler üzerindeki haklar aksi sözleşme/taahhütnamede belirtilmedikçe burs ve/veya destek verilen kişi/kurum/kuruluşa aittir. TÜBİTAK'ın talebi halinde, fikrî ve sınaî ürünler üzerinde hak sahibi olan kişi/kurum/kuruluşlar, proje çıktılarının TÜBİTAK'ın faaliyetlerinde kullanılabilmesi için ücretsiz olarak, inhisari olmayan, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın ve geri alınmaz bir lisans hakkını TÜBİTAK'a verir.

(2) Yurt içinde veya yurt dışında burs veya destek ile ilgili yayımlanan makaleler ve sunulan tebliğlerde TÜBİTAK desteği belirtilir. Ancak bu yayın veya tebliğlerin TÜBİTAK tarafından ya da TÜBİTAK ile işbirliği halinde gerçekleştirildiği yönünde açıklama yapılamaz, bu şekilde anlaşılabilir ifadeler kullanılamaz. Yayımlanmak üzere kabul edilen makalelerle, sunulan tebliğlerin birer örneğinin ilgili programı yürüten gruba gönderilmesi zorunludur. TÜBİTAK'a ait marka/logolar Başkanlığın yazılı izni alınmaksızın kullanılamaz. Bu hükümlere uyulmaması halinde doğacak zararlardan TÜBİTAK desteğinden yararlananlar sorumludur.

Etik kurallara uyma yükümlülüğü

MADDE 16 –(1) Programlardan yararlananlar ve programın yürütülmesinde görev alanlar TÜBİTAK tarafından belirlenen etik kurallara uymak zorundadır.

(2) Etik kurallara aykırılığın tespiti halinde AYEK, ENDEK ve diğer ilgili mevzuat hükümleri, sözleşme ve taahhütnameler çerçevesinde işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini TÜBİTAK Başkanı yürütür.